

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

*Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry,
Entrepreneurship and Trade*

IZVEŠTAJ O NAPRETKU ZA 2024. GODINU ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE TURIZMA KOSOVA 2024-2030 I AKCIONOG PLANA 2024-2026

Priština, mart 2024.

Sadržaj

1	Skraćenice.....	3
2	IZVRŠNI REZIME	4
3	NAPREDAK U OSTVARIVANJU CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENATA	6
4	NAPREDAK KA OSTVARIVANJU CILJEVA	6
5	RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE.....	9
6	PRILOG – MATRICA GODIŠNJEG IZVEŠTAJA O NAPRETKU ZA 2024. GODINU.....	12

1 Skraćenice:

AICS - Italian Agency for Development Cooperations
ASK – Agencija za statistiku Kosova
BDP - Bruto domaći proizvod
OT – Odeljenje za turizam
ERCA - European Ropes Course Association
FEG - European Federation of Tourist Guide Associations
GIZ- Nemačka agencija za međunarodnu saradnju
KIESA - Kosovska agencija za investicije u podršku preduzećima
MONTI – Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija
MPŠRR – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja
MFRT- Ministarstvo finansija, rada i transfera
MIPT – Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
MKOS – Ministarstvo kulture, omladine i sporta
MŽSPPI – Ministarstvo čživotne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture
MUP – Ministarstvo unutrašnjih poslova
MIPD – Ministarstvo inostranih poslova i dijaspose
COR – Ciljevi održivog razvoja
PPSE - Promoting Private Sector Employment
VK – Vlada Kosova
STK – Strategija turizma Kosova
NSR – Nacionalna strategija razvoja
UNDP – Program Ujedinjenih nacija za razvoj
WFTGA - World Federation of Tourist Guide Associations
KP – Kancelarija premijera

2 IZVRŠNI REZIME

Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine (MIPT) izradilo je Strategiju turizma Kosova 2024-2026 i Akcioni plan za period 2024-2026, koji je Vlada Republike Kosovo (VRK) usvojila 10. jula 2024. godine. Strategiju je pripremila Vlada Kosova (VK) kako bi pružila strateški okvir za podsticanje razvoja turizma na Kosovu. Izrada ovog strateškog dokumenta izražava značaj koji Vlada Kosova pridaje sektoru turizma u postizanju povećanja broja turista i uticaja na ekonomiju Kosova. Vizija Strategije turizma je „Do 2030. godine Kosovo biće pretvoreno u održivu i konkurentnu turističku destinaciju na Zapadnom Balkanu“.

Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine (MIPT) ima zakonsku obavezu da vrši praćanje sprovođenja Strategije turizma Kosova 2024-2030 i Akcionog plana 2024-2026. Stoga, ministarstvo je izradilo Godišnji plan za 2024. Godinu, o napretku sprovođenja Strategije turizma Kosova 2024-2026 i Akcionog plana za period 2024-2026, koji je u skladu sa zahtevima Uredbe (VRK) br. 17/2024 o radu Vlade Republike Kosovo.

U Godišnjem izveštaju za 2024. godinu, o napretku sprovođenja Strategije turizma Kosova 2024-2030 i Akcionog plana za period 2024-2026, prikazane su detaljne aktivnosti za sprovođenje ciljeva koji su predviđeni Akcionim planom za period 2024. godine.

Akcioni plan 2024-2026 Strategije turizma Kosova (SKT), sadrži listu od pet (5) strateških ciljeva, devetnaest (19) specifičnih ciljeva i sto sedamnaest (117) aktivnosti koje su predviđene da se sprovedu za razvoj turističkog sektora.

Izveštaj o napretku ima za cilj da evidentira stepen sprovođenja projekata koji su prikazani u Akcionom planu 2024-2026 Strategije turizma Kosova 2024-2030 za 2024. godinu, kao i da evidentira izazove i predlaže preporuke za donošenje odluka od strane relevantnih organa.

Izveštajem o napretku obuhvaćeni su svi projekti i aktivnosti koje su započete pre ili tokom 2024. godine i koje će biti nastavljene i u narednim godinama, kao i projekti i aktivnosti koje počinju i završavaju se 2024. godine. Dakle, ovaj izveštaj odražava napredak koji je postignut samo za izveštajni period za 2024. godinu, u skladu sa planovima koji su prikazani u Akcionom planu 2024-2026 i ne predstavlja rezultate ili izazove za sektor u celini. Očekuje se da će neke od aktivnosti biti postignute u narednim godinama, stoga nisu prikazane u ovom dokumentu.

Strateški ciljevi su:

- Cilj 1: Povećanje promotivnih aktivnosti i poboljšanje protoka informacija
- Cilj 2: Stvaranje i unapređenje kvalitetne i održive infrastrukture za razvoj turizma
- Cilj 3: Proširenje turističke ponude prema standardima održivosti i povećanje konkurentnosti
- Cilj 4: Podizanje ljudskih kapaciteta za povećanje broja zaposlenih na tržištu rada i unapređenje usluga

Cilj 5: Unapređenje regulatornog okvira i turističke politike

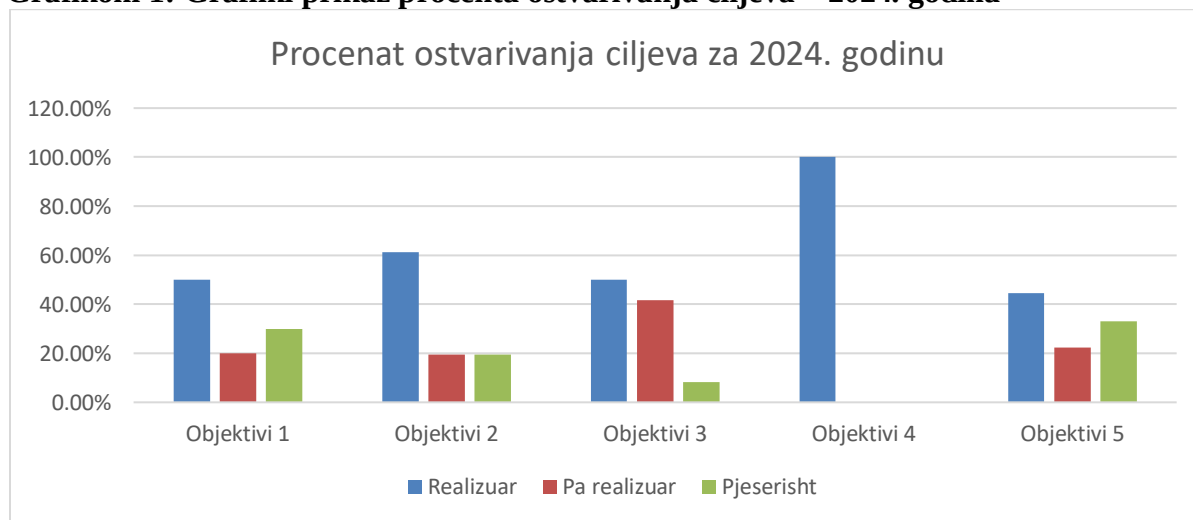
Ostvarivanje ciljeva za 2024. godinu iznosilo je 61.14%, procenat onih koji nisu ostvareni bio je 20.64%, dok su aktivnosti koje su delimično ostvarene ili su u toku evidentirane su oko 18.13%.

U nastavku su prikazana dostignuća ciljeva u tabelarnom i grafičkom obliku, za 2024. godinu.

Tabela 1: Procenat ostvarivanja, neostvarivanja i delimičnog ostvarivanja ciljeva za 2024. godinu

2024. godina	Ostvareni	Neostvareni	Delimično ostvareni
Cilj 1	50.00%	20.00%	30.00%
Cilj 2	61.29%	19.35%	19.35%
Cilj 3	50.00%	41.66%	8.33%
Cilj 4	100.00%	0.00%	0.00%
Cilj 5	44.44%	22.22%	33.00%
Ukupno	61.14%	20.64%	18.13%

Grafikoni 1: Grafilki prikaz procenta ostvarivanja ciljeva – 2024. godina

3. NAPREDAK U OSTVARIVANJU CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENATA

U ovom izveštaju o napretku prikazan je stepen sprovođenja aktivnosti i projekata koji su predviđeni za 2024. godinu.

Za pripremu ovog izveštaja, osnovana je Međuinstitucionalna koordinaciona grupa (KG), gde

je MIPT pripremio matricu, a ona je poslata svim članovima grupe da izveštavaju o dostignućima, izazovima i problemima u sprovođenju projekata koji su planirani za 2024. godinu. Nakon prijema inputa od članova Koordinacione grupe (KG) i sekretarijata, odnosno Odeljenja za turizam, u nastavku je izvršena obrada i finalizacija matrice.

Na osnovu podataka koje su nadležne institucije popunile u dostavljenoj matrici, pripremljen je narativni deo ovog izveštaja.

U narativnom delu opisan je napredak svakog strateškog cilja, konkretizacijom specifičnih ciljeva, opisana su dostignuća, razlozi kašnjenja u nekim aktivnostima/projektima, kao i izazovi za neke projekte koji nisu u potpunosti sprovedeni.

Sledeći opis je zasnovan na strukturi Akcionog plana za period 2024-2026, za 2024. godinu, gde su uključene aktivnosti i projekti ove godine.

4. NAPREDAK KA OSTVARIVANJU CILJA

Strateški cilj 1: Povećanje promotivnih aktivnosti i poboljšanje protoka informacija

Što se tiče ovog strateškog cilja, na osnovu pokazatelja 1, tokom 2024. godine, došlo je do povećanja broja stranih turista (ulazaka na graničnim prelazima) za oko 23%, gde je broj ulaza iz inostranstva povećan dostigao broj od 6.906.281 sa 5.607.324 u baznoj godini.

Takođe je napretka bilo i u ostvarivanju pokazatelja 2 ovog cilja, odnosno povećanje broja noćenja u smeštajnim jedinicama na 1.511.667, dok je u baznoj godini bilo 567.419 ili povećanje od 166%.

Specifični cilj 1: Promocija turističkog imidža Kosova u međunarodnoj areni

Tokom 2024. godine sprovedene su aktivnosti na promociji turizma na međunarodnoj sceni, gde je premašen planirani broj aktivnosti prema pokazatelju 1, sa 2 promotivne aktivnosti na 5.

Što se tiče ispunjenja specifičnog cilja, sprovedene su aktivnosti koje se odnose na predstavljanje Kosova na međunarodnoj platformi, predstavljajući se na četiri platforme. Isto tako, postignut je napredak u organizovanju „fam tripova“ i „press tripova“ gde smo imali učesnike iz Nemačke, Italije i Turske.

Što se tiče učešća Kosova na regionalnim i međunarodnim sajmovima, proširen je spektar ovih promotivnih aktivnosti, a razvijeni su i promotivni materijali.

Razvijen je brend „Via Dinarica-Kosovo“ u okviru već postojećih turističkih krugova na

regionalnom i evropskom nivou, a sprovedene su i aktivnosti na promociji brenda „Via Dinarica - Kosovo“.

Specifični cilj 2: Upotreba digitalnih metoda u pružanju informacija i poboljšanju kvaliteta turističkih informacija

Predviđeni pokazatelj za ovaj cilj nije merljiv za ovaj period, jer se očekuje da će biti postignut u drugim periodima i mnoge aktivnosti su u toku.

Izrađeno je digitalno mapiranje Via Dinarica Kosova, a uskoro će biti dostupna i aplikacija za iPhone i Android. Dok je u ostalim aktivnostima u toku.

Specifični cilj 3: Podizanje saradnje između turističkih aktera

U ovom cilju je došlo do napretka u ostvarivanju ovog cilja prema pokazatelju 1, postignut je planirani broj aktivnosti saradnje sa ključnim akterima.

U vezi sa ovim ciljem, postignut je napredak u organizovanju B2B sastanaka između domaćih i međunarodnih turističkih operatera koji nude balkanske ture. Takođe je postignut napredak u aktivnostima koja su u toku.

Glavni izazovi koji su uočeni tokom sprovođenja ovog strateškog cilja za 2024. godinu su:

U nedostatku institucionalnih kapaciteta, nije bilo moguće analizirati tržišta sa potencijalom za generisanje posetilaca.

Ostaje izazov digitalni marketing turističkih usluga u pružanju turističkih informacija i poboljšanju kvaliteta turističkih informacija.

Ostaje izazov međuinstitucionalna koordinacija u oblasti turizma u odsustvu formiranja Saveta za turizam.

Izazovaj je bio proces razvoja je takođe bio izazovan jer podnosioci prijave nisu dostavili ideje za projekte koje ispunjavaju kriterijume. Stoga se preporučuje da se poveća budžet za ovu namenu.

Nisu izrađeni promotivni materijali (uključujući video spotove) za turizam na Kosovu.

Nisu sprovedene promotivne aktivnosti preko stranih „blogera“ i „vlogera“.

Podaci na google maps i maps.me za glavne turističke atrakcije nisu ažurirani i njihov opseg nije proširen.

Strateški cilj 2: Stvaranje i unapređenje kvalitetne i održive infrastrukture za razvoj turizma

Prema pokazatelju 1 ovog strateškog cilja, bilo je napretka u unapređenju fizičke infrastrukture u dve planinske turističke destinacije.

Specifični cilj 1: Revitalizacija postojećih turističkih centara

Pokazatelj 1 ovog cilja nije predviđen da bude ostvaren u ovom izveštajnom periodu.

Što se tiče ovog cilja, iako nije bilo planiranih aktivnosti za 2024. godinu, ipak je sprovedena studija izvodljivosti za jedan turistički centar.

Specifični cilj 2: Privlačenje investitora za otvaranje novih (skijaških) centara zimskog turizma

Nije beležen napredak u ovom izveštajnom periodu.

Nisu organizovane aktivnosti za privlačenje investitora za ovaj izveštajni period zbog nedostatka kapaciteta i određivanja prioriteta.

Specifični cilj 3: Povećanje smeštajnih kapaciteta i unapređenje njihove infrastrukture

Prema pokazatelju 1 ovog cilja, broj smeštajnih objekata je dostigao 530, u odnosu na 500 koliko je bio ili oko 6%.

Prema pokazatelju 2, došlo je do povećanja broja kreveta za smeštaj sa 11.000 na 19.285 ili 75%.

U okviru ovog cilja, značajan doprinos je dalo nekoliko opština i donatorskih organizacija, što je uticalo na identifikaciju smeštajnih kapaciteta i poboljšanje infrastrukture u proširenju kapaciteta.

Specifični cilj 4: Poboljšanje turističkog pristupa

Prema pokazatelju 1, kompletirano je infrastrukturom oko 70 km puteva i ovaj pokazatelj još uvek nije ostvaren u ovom periodu.

Na osnovu pokazatelja 2, tokom 2024. godine, u opštinama Kosova je izgrađeno je više od 80 km staza za pešačenje.

Dok je, prema pokazatelju 3, u raznim opštinama na Kosovu izgrađeno oko 112 km biciklističkih staza.

Što se tiče putne infrastrukture za pristup turističkim zonama, može se zaključiti da bilo zastoja, ali bilo je napretka u izgradnji biciklističkih i staza za pešačenje, a postojeće staze su poboljšane. U vezi sa investicijama u infrastrukturu žičara, postignut je mali napredak, gde je sprovedena samo studija izvodljivosti za žičaru Kalaje u Prizrenu. Dok, nije bilo napretka u razvoju žičarskog transporta, zbog nedostatka budžeta, u ovom planiranom periodu nisu sprovedene studije izvodljivosti za njihov razvoj.

Specifični cilj 5: Izgradnja infrastrukture za zaštitu životne sredine

U prvoj godini akcionog plana, uglavnom su sprovedene aktivnosti podizanja svesti u cilju

održavanja čiste životne sredine u turističkim zonama. Dok, još mnogo toga treba uraditi u pogledu izgradnje infrastrukture.

Specifični cilj 6: Identifikacija i razvoj staza za avanturistički turizam i alpsko skijanje

Tokom 2024. godine bilo je značajnog napretka u ostvarivanju ovog cilja, pri čemu su skoro sve aktivnosti sprovedene. Među najvažnijim aktivnostima su 22 rute za penjanje, završena je izgradnja Via Ferrata i obeleženo je oko 160 km staza za pešačenje u okviru nacionalnih parkova. Ovo je omogućilo razvoj alpskog i avanturističkog turizma, gde su doprinos dale uglavnom opštine i donatori.

Specifični cilj 7: Održivo upravljanje turističkim atrakcijama

Realizovane su investicije u infrastrukturu na nekoliko lokacija, od kulturnog nasleđa na njihovu restauraciju i razvoj za vraćanje u službi turizma. U ovom periodu su planirane i u potpunosti sprovedene planirane aktivnosti, međutim, mnoge aktivnosti ostaju za naredne periode kako bi se postigli pokazatelji koji su predviđeni ovim ciljem.

Specifični cilj 8: Unapređenje bezbednosne infrastrukture u turističkim destinacijama

Bilo je napretka u stvaranju pravne infrastrukture za sprovođenje aktivnosti aktivnog i avanturističkog turizma i razvijeni su ljudski kapaciteti za inspekcijski nadzor turističkih proizvoda. Mnogi od ovih proizvoda su sertifikovani prema ERCA standardima. Uspostavljene su 3 stanice planinskog spasavanja u Peći, Dečanima i Juniku i za njih ne nabavljena neophodna oprema za operacije planinskog spasavanja. Kompleti opreme su dostupni za obučene spasioce. Ove mere mogu uticati na bezbednost turista, kao i na smanjenje povreda na planinskim destinacijama, kao što je utvrđeno u pokazatelju 1 ovog cilja.

Glavni izazovi koji su uočeni tokom sprovođenja ovog strateškog cilja za 2024. godinu su:

Nedostatak infrastrukturnih investicija za pristup turističkim zonama još uvek ostaje izazov.

Muzeji nisu kategorizovani u nedostatku relevantnog zakona.

Iako su organizovane obuke uglavnom od strane donatora, i dalje postoji potreba za obukom operatera u sektoru ruralnog i planinskog turizma u oblasti digitalnog marketinga.

Ne postoji dovoljna saradnja sa nadležnim organima u uređenju fizičke infrastrukture (električna energija, vodovodna mreža itd.) u postojećim turističkim destinacijama i u drugima koje su u međuvremenu identifikovane. Stoga, imamo nedostatak investicija u fizičku infrastrukturu u turističkim destinacijama.

Strateški cilj 3: Proširenje turističke ponude u skladu sa standardima održivosti i povećanje konkurentnosti

Specifični cilj 1: Promovisanje razvoja komercijalnih proizvoda prema svetskim trendovima

Iako aktivnost podrške zanatskim preduzećima nije bila planirana za 2024. godinu, u ovom pravcu imamo napredak, gde su neke opštine i MIPT podržali zanatska preduzeća putem šema grantova ili drugih subvencija.

Specifični cilj 2: Unapređenje gastronomske ponude u područjima pogodnim za seoski turizam

Što se tiče ovog cilja, bilo je napretka u promociji kulinarstva, aktivnostima za izgradnju kapaciteta i direktnoj podršci promovisanju tradicionalnih prehrambenih proizvoda.

Podrška preduzećima za razvoj seoskog turizma od strane MPŠRR-a započela je sprovođenjem višegodišnjeg projekta, međutim 2024. godine nije uspjela realizacija poziva za podršku.

Na osnovu pokazatelja 1, različite šeme podrške na centralnom nivou i na nivou opština, koristilo je 68 turističkih preduzeća i značajan broj njih od donatorskih organizacija.

Prema pokazatelju 2, broj aktivnosti koje promovišu tradicionalnu hranu bio je 3, odnosno održana su 3 sajma u opštinama.

Specifični cilj 3: Razvoj i promocija mračnog turizma

Što se tiče ovog cilja, bilo je malog napretka u izgradnji kapaciteta, gde je održano nekoliko obuka za promovisanje mračnog turizma.

Specifični cilj 4: Promocija noćnog života i uključivanje festivala u turističku ponudu

Za ovaj cilj, sprovedene su aktivnosti za podršku različitim festivalima sa ciljem obogaćivanja turističke ponude. Ovi festivali su međunarodno priznati i privukli su strane posetioce da učestvuju.

Glavni izazovi koji su uočeni tokom sprovođenja ovog strateškog cilja za 2024. godinu su:

Nedostatak subvencija u oblast turizma;

Uspostavljanje veza za saradnju između domaćih turističkih udruženja i onih iz dijaspeore radi promocije Kosova kao turističke destinacije;

Nije objavljen kulturni kalendar;

Strateški cilj 4: Podizanje ljudskih kapaciteta za povećanje broja zaposlenih na tržištu rada i unapređenje usluga

Prema pokazatelju 1 ovog strateškog cilja, broj zaposlenih u turističkom sektoru beležio je rast sa 21.862 na 31.664 ili oko 45%.

Specifični cilj 1: Nema planiranih aktivnosti za 2024. godinu.

Specifični cilj 2: Kreiranje programa stručnog usavršavanja posvećenih sektoru turizma

Što se tiče ovog cilja, od strane MONTI-a su obučeni nastavnici i instruktori koji su uključeni u oblasti turizma, a takođe je 6 trenera obučeno od strane FEGO-a u oblast vođića.

Glavni izazovi koji su uočeni tokom sprovođenja ovog strateškog cilja za 2024. godinu su:

Razvoj stručnog kadra spremnog za tržište rada prema zahtevima turističkog sektora;

Usklađivanje kurikuluma sa potrebama tržišta rada.

Strateški cilj 5: Unapređenje regulatornog okvira i turističke politike

Specifični cilj 1: Poboljšanje pravnog okvira i turističke politike sa fokusom na održivost

Što se tiče ovog cilja, bilo je napretka u vezi sa izradom pravne infrastrukture, gde je uređeno nekoliko oblasti, neke po prvi put na Kosovu, dok što se tiče aktivnosti stvaranja olakšica za dolazak posetilaca, nije se desila nijedna olakšica za vizni režim.

Na osnovu pokazatelja 1, tokom 2024. godine, pripremljeni su nacrti AU predviđenih Zakonom o turizmu, a 4 od njih su usvojena.

Specifični cilj 2: Stvaranje standardizovane infrastrukture za prikupljanje i prezentaciju podataka u oblast turizma

Za ovaj cilj bilo je napretka u identifikaciji neophodnih indikatora za statistike turizma u skladu sa Eurostat-om.

Prema pokazatelju 2, završeni su tenderski postupci i razvijen je softver za turistički registar.

Glavni izazovi koji su uočeni tokom sprovođenja ovog strateškog cilja za 2024. godinu su:

Iako je bilo napretka u izradi pravne infrastrukture, međutim još uvek mnoge uredbe nisu usvojene;

Iako je bilo napretka što se tiče poboljšanja statistike, međutim ostaje izazov precizno merenje uticaja turizma na ekonomiju zemlje.

5. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE

Tokom praćenja sprovođenja Strategije turizma Kosova (STK) za period 2024. godine, naišli smo na nekoliko rizika koji se odnose na institucionalne kapacitete, finansijske kapacitete, regulator životne sredine, partnerstvo i angažovanje drugih institucija, kao i druge spoljne faktore koji su se pojavili tokom sprovođenja aktivnosti, a koji utiču na sprovođenje strateškog dokumenta.

U okviru praćenja sprovođenja Strategije turizma Kosova, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine (MIPT), odnosno Odeljenje za turizam, koordiniralo je proces izrade Izveštaja o napretku za predviđene aktivnosti. Ovo praćenje je obavljeno u saradnji sa nadležnim institucijama gde su identifikovani rizici koji će biti rešeni u narednim godinama konkretnim merama. MIPT će nastaviti saradnju i koordinaciju sa relevantnim institucijama i glavnim preduzećima u turističkom sektoru u rešavanju svih rizika sa kojima se i dalje suočavaju.

Konstatacija zastoja u sprovođenju nekoliko planiranih projekata navodi nas na preduzimanje neophodnih i konkretnih koraka za eliminisanje prepreka koje ometaju razvoj turističkog sektora.

Glavni izazovi i nedostaci:

Turistički sektor na Kosovu naišao je na mnoge izazove, koji su uglavnom vezani za nedostatak institucionalnih kapaciteta i nedostatak efikasne međuinstitucionalne koordinacije. To je ometalo analizu tržišta sa potencijalom za privlačenje posetilaca, ometajući mogućnost za sprovođenje aktivnosti marketinga i promocije, posebno ostaje izazov digitalni marketing turističkih usluga, jer su turističke informacije nedovoljne i njihov kvalitet treba poboljšati.

Nedostatak Saveta za turizam, koji bi omogućio bolju koordinaciju između nadležnih institucija. Brendiranje je zastalo zbog nedostatka kvalitetnih projekata i dovoljnih sredstava. Takođe, nije izrađeno dovoljno promotivnih materijala za turizam Kosova.

Još jedan problem je ažuriranje podataka o turističkim atrakcijama na platformama kao što su Google Maps i Maps.me, koje još uvek nisu proširene ili poboljšane. Isto tako, infrastruktura za pristup turističkim zonama nije prikladna, a investicije u ovoj oblasti ostaju i dalje nedovoljne. Takođe nedostaje dovoljna saradnja sa relevantnim organima za uređenje fizičke infrastrukture, kao što su električne energija i vodovodna mreža, u postojećim i potencijalnim turističkim destinacijama u budućnosti. To je prouzrokovalo nedostatak investicija u infrastrukturu koja je neophodna za razvoj turizma.

Bez obzira na obuke koje organizuju donatori, i dalje postoji potreba za dodatnim obukama turističkih operatera. Pored toga, nedostaju subvencije u turističkom sektoru, a uspostavljanje veza za saradnju između domaćih turističkih udruženja i onih iz dijaspore za promovisanje Kosova kao turističke destinacije je u zastoju.

Iako je bilo izvesnih napretka u stvaranju pravne infrastrukture, mnoge neophodne uredbe još uvek nisu usvojene. U međuvremenu, kroz poboljšanje statistika, još uvek ostaje izazov merenje uticaja turizma na ekonomiju.

Ovi problemi zahtevaju snažno zalaganje od relevantnih organa i strana za stvaranje povoljnijeg okruženja za razvoj turizma na Kosovu.

Zaključci i preporuke za naredne korake

Tokom praćenja Izveštaja o napretku, može se zaključiti da je postignut zadovoljavajući napredak, odnosno u 2024. godini ostvarivanje ciljeva je postignuto u meri od oko šezdeset jedan odsto (61%), dok ostatak nije mogao biti ostvaren ili je delimično ostvaren.

Jedan od razloga za prepreke u sprovođenju aktivnosti su: nedostatak dovoljnih institucionalnih kapaciteta za razvoj i promovisanje turizma, nedostatak finansijskih sredstava, nedostatak međuinstitucionalne koordinacije.

Preporuke:

Naredni koraci, na osnovu zaključaka i nalaza iz izveštaja institucija o sprovođenju aktivnosti i mera u okviru strateških ciljeva, su:

- Bolja saradnja između centralnog i lokalnog nivoa;
- Saradnja sa relevantnim NOV-ima za promovisanje turizma;
- Podizanje institucionalnih kapaciteta posebno za razvoj i promovisanje turizma;
- Odgovarajuće planiranje budžeta u odnosu na planiranje projekata;
- Određivanje prioriteta za promovisanje turizma, posebno digitalnoj promociji i marketingu;
- Osnovati i funkcionalizovati Savet za turizam jer je od vitalnog značaja za međuinstitucionalnu koordinaciju i za određivanje prioriteta u sektoru;
- Ažurirati podatke u nacionalnim i međunarodnim digitalnim platformama;
- Pripremiti kalendar međunarodnih događaja organizovanih za turizam;
- Koordinisati aktivnosti sa bezbednosnim institucijama, uključujući i lokalne bezbednosne forume;
- Povećati budžet za infrastrukturne projekte za pristup turističkim destinacijama;

- Definirati status postojećih turističkih centara i takođe investirati u ovim centrima;
- Kompletirati pravnu infrastrukturu, posebnu onu za muzeje;
- Organizovati obuke za operatere u turističkom sektoru za specifične oblasti;
- Razviti šeme i podržati preduzeća koja posluju u oblast turizma;
- Organizovati događaje sa posebnim fokusom na investicije u oblast turizma;
- Dalje poboljšati okvir statistika za turizam, prikupljanje statistika;
 - Dodati statistike za Airbnb;
 - Razmotriti mogućnost formalizacije smeštaja, u turističke svrhe.

6. PRILOG - MATRICA IZVEŠTAJA O NAPRETKU ZA 2024. GODINU

Ovaj prilog sadrži format akcionog plana sa aktivnostima koje su bile planirane samo za 2024. godinu.

Godišnji izveštaj o sprovođenju prema Akcionom planu 2024-2026 za aktivnosti u 2024. godini

Br.	Aktivnost	Osnovna vrednost 2021	Priprema ni cilj 2026	Cilj poslednje godine 2030	Rezultat		
Strateški cilj I : Povećanje promotivnih aktivnosti i poboljšanje protoka informacija							
	Pokazatelj 1: Povećanje broja stranih turista (ulazaka na graničnim prelazima)	5 ,607, 324	30% (7,289,521, 2)	50% (8,410,986)			
	Pokazatelj 2: Broj noćenja u smeštajnim jedinicama	567.419	700,000	900,000			
Specifični cilj 1 : Promocija turističkog imidža Kosova na međunarodnoj areni							

	Pokazatelj 1: Broj aktivnosti turističke promocije Kosova na međunarodnoj areni	2	5	10					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
1.1.1	Brendiranje Kosova kao turistička destinacija	10,000.00	50,000.00	50,000.00	Budžet Kosova	MIPT	Brend kosovskog turizma (logo, slogan i generaln identitet), izrađen	Delimično sprovedena	Tokom 2024. godine, Odeljenje za turizam je projektni zadatak za raspisivanje javnog konkursa za dizajn državnog simbola za brendiranje kosovskog turizma. Takođe je pripremljen informativni video o postupcima podnošenja prijave i obaveštavanju građana o prijavi, ali nisu raspisani.

1.1.2	Postavljanje Kosova na međunarodnim platformama za promociju turizma	30,000	30,000	30,000	Budžet Kosova, Donatori	MIPT/ KIESA/ PPSE	Kosovo je predstavljeno na najmanje dve međunarodne platforme	Sprovedena	S obzirom da MIPT ima sporazume o saradnji sa sledećim organizacijama/udruženjima Kosovo je u nekoliko međunarodnih platformi. PPSE – Promotivni članci koji su objavljeni u „The Guardian“, „Backline“, „Sueddeutsche Zeitung“ UTK uz podršku MIP-a Kosovo je promovisano putem UTK u novinama Focus City On Today i Daily Obserever GUIDEKS – kao pridruženi član FEG-a ili (European Federation of Tourist Guide Associations). https://www.feg-touristguides.com, Kosovo se promoviše na platformi i društvenim mrežama ove organizacije https://www.fegtouristguides.com/guideks.php Kosovo se takođe promoviše kao turistička destinacija putem GUIDEKS-a i u WFTGA (World Federation of Tourist Guide Associations). https://wftga.org/members/full-members/#!biz/id/6426d5748b0db911f33acb72 https://www.facebook.com/share/p/1C8tSr4B4s/?mibextid=qj2Omg
1.1.3	Istraživanje tržišta se potencijalom za generisanje posetilaca	10,000	20,000	20,000	Budžet Kosova	MIPT	Izveštaj o potencijalnim tržištima posetilaca, izrađen	Sprovedena	Tokom 2024.godine nije sprovedena nijedna aktivnost
1.1.4	Izrada promotivnog materijala za turizam na Kosovu	5,000	5,000	5,000	Budžet Kosova	MIPT/KIESA	Promotivni materijali (uključujući i video spotove) za turizam na Kosovu, izrađeni	Delimično sprovedena/u toku	Video spot za promovisanje zimskog turizma u Đeravici (free ride, planinarenje po snegu i ski touring), ostvareno od strane KIESA & PPSE

1.1.5	Promovisa nje Kosova putem stranih „blogera“ i „vlogera“	5,000	15,000	15,000	Budžet Kosova,	MIPT/ KIESA/Italijanska ambasada	Sponzorisa nje najmanje 1 „blogger“ ili „vlogera“ godišnje	Nesprovedena	U nedostatku kapaciteta još uvek nije mogla biti sprovedena ova aktivnost.
1.1.6	Organizovanje „fam tripova“ i „press tripova“	20,000	20,000	20,000	Budžet Kosova, Donatori	MIPT/KIESA/PPSE	Najmanje jedan „famtrip“ ili „press trip“, realizovan godišnje	Sprovedena	Fam trip sa tur-operatorima nemačkog govornog područja i medijima je organizovano 2024. godine. Objavljeni su promotivni članci u „The Guardian“, „Backline“ i „Sueddeutsche Zeitung“. Takođe je organizovan Fam trip uz učešće oko 12 turističkih preduzeća iz Turske, uz podršku Kancelarije premijera, a realizovano je preko UTK-a. U tom Fam tripu je učestvovao i jedan turski medij.
1.1.7	Učešće Kosova na regionalnim i međunarodnim sajmovima	50,000	100,000	100,000	Budžet Kosova, Donatori	MIPT/KIESA/PPSE	Učešće na najmanje 4 sajma na regionalnom i međunarodnom nivou	Sprovedena	Kosovo je promovisano na: - sajmu ITB -Berlin, gde je učestvovalo 6 tur-operatora, realizovano od strane KIESA - sajmu Travel News Market – u Stokholmu, Švedska, gde je učestvovalo 5 tur-operatora, realizovano od strane KIESA, i PPSE (projekat FEGO, Swisscontact); - sajmu Global Albanian Gastronomy Festival 2024, Berlin, Nemačka, gde je učestvovalo nekoliko kompanija/opština sa Kosova, organizovano od strane, - sajmu Emit u Istanmbulu, gde je učestvovalo 12 turističkih preduzeća uz podršku PPSE-a, organizovano od strane UTK-a, - sajmu Expocity, Albanija, uz učešće 8 preduzeća uz podršku PPSE-a, organizovane od strane UTK-a, Međunarodnom sajmu turizma Kosova 2024, Prishtine, gde je učestvovalo 300 preduzeća iz oblasti turizma iz 14 zemalja, organizovan od strane UTK-a.

1.1.1 0	Uključivanje brenda „Via Dinarica - Kosovo” u već postojećim turističkim krugovima na regionalnom i evropskom nivou.	5,000	32,400	-	Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	Registracija brenda Via Dinarica Kosovo; 2 putovanja u blogu, 1 EduTour; učešće na 6 sektorskih aktivnosti u Italiji	Sprovedena	Brend Via Dinarica Kosovo je registrovan u API kao zaštićena marka iz projekta NaturKosovo i u saradnji sa MIPT/Odeljenjem za turizam i relevantnim opštinama.
1.1.1 1	Sprovođenje kampanje za brend, fokusirana na turistički brend „Via Dinarica – Kosovo“	9,000	18,000	-	Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	Stvaranje brenda i izrada informativno-promotivnog materijala; kreiranje internet stranice i društvenih mreža posvećenih brendu „Via Dinarica Kosovo”; promovisanje brenda u tradicionalnim i onlajn medijima	Sprovedena	Brend Via Dinarica Kosovo je stvoren i promovisan na društvenim mrežama i takođe je kreirana internet stranica Via Dinarica Kosovo preko NaturKosovo i u saradnji sa MIPT/Odeljenjem za turizam i relevantnim opštinama.

Specifični cilj 2: Upotreba digitalnih metoda u pružanju informacija i poboljšanju kvaliteta turističkih informacija									
	Pokazatelj 1: Digitalizovane turističke atrakcije	0	100 novih	300 novih					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
1.2.2	Organizovanje radionica za ažuriranje podataka o nasleđu zemlje na otvorenim platformama na internetu (npr. Wikipedia)	30,000	30,000	30,000	Budžet Kosova	MIPT, MKOS	Jedna radionica godišne za ažuriranje podataka o nasleđu zemlje na otvorenim platformama na internetu	Nesprovedena	Nije održana nijedna radionica
1.2.4	Postavljanje glavnih turističkih atrakcija na digitalnim mapama (google maps, maps.me i slično)	3,000	5,000	-	Donatori PPSE	MIPT	Glavne turističke atrakcije postavljene u google maps i maps.me	Delimično sprovedena	Glavne turističke atrakcije su postavljene na google maps i maps.me. Ovu aktivnost je sprovedla PPSE. Ova aktivnost se nastavlja da se uključe i druge atrakcije.

1.2.5	Optimizacija pretraživača („search optimization engine”) za internet stranice od interesa za promovisanje turizma.	12,000	12,000	12,000	Donatori	MIPT, Donatori	Broj poseta	Nesprovedena	Tokom 2024. godine nije sprovedena nijedna aktivnost
1.2.6	Kreiranje liste kontakata sa međunarodnim medijskim akterima	300	500	500	Budžet Kosova	MIPT/KIESA	Lista kontakata sa međunarodnim medijskim akterima	Sprovedena	Lista kontakata sa međunarodnim medijskim akterima, kreirana
1.2.9	Postavljanje informativnih tabli u spomenicima kulturnog i prirodnog nasleđa sa integrisanim sadržajem i QR kodom.	120,000	120,000	120,000	Budžet Kosova	MIPT, MKOS, MŽSPPI, Istorijski institut, Institut za zaštitu prirode	Najmanje 60 atrakcija opremljenih informativnim tablama.	Delimično sprovedena	MŽSPPI je do sada obeležilo i postavilo 200 informativnih tabli za vrednosti prirodnog nasleđa na Kosovu. Postavljenim tablama u vrednostima prirodnog nasleđa nedostaje (nemaju integrisan) QR kod. MKOS nije beležilo nikakav napredak, jer raspisani tender nije uspeo jer je projektu bila potrebna revizija, dok kompanija koja je izradila projekat nije odgovorila i imamo zastoj u procedurama.
1.2.10	Održavanje obuke o digitalnom marketingu za pružaoce usluga koje	5,000	5,000	5,000	Budžet Kosova Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	40 operatera u sektoru seoskog i planinskog turizma su obučavani	Delimično sprovedena	Obuka je sprovedena od strane projekta NaturKosovo u opštinama Peć, Dečane i Junik gde je obučavano nekoliko tur operatera.

	se odnose na seoski i planinski turizam.						za digitalni marketing.		
1.2.1 1	Mapiranje prirodnih staza Via Dinarica Kosovo i izrada digitalnog sistema staza	28,000	24,500	10,500	Donatori	AICS/ITALI JANSKA AMBASADA	Kreiranje digitalnog katastra Via Dinarica Kosovo	Sprovedena	Mapiranje Via Dinarica Kosova je finalizovano. Uskoro će biti dostupna aplikacija za iPhone i Android.
Specifični cilj 3: Podizanje saradnje između turističkih aktera									
	Pokazatelj 1: Broj aktivnosti saradnje između glavnih aktera	4	15	25					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
1.3.1	Uspostavljanje veza saradnje između domaćih turističkih udruženja i onih iz dijaspore za promovisanje Kosova	20,000	20,000	20,000	Budžet Kosova	MIPT/KIESA	Organizacija foruma za uspostavljanje veza saradnje između domaćih turističkih udruženja i onih iz dijaspore	Delimično sprovedena	Ova aktivnost je delimično sprovedena kroz učešće na međunarodnim sajmovima

	kao turističku destinaciju.								
1.3.2	Reorganizacija i funkcionalizacija Saveta za turizam Kosova	1,000	5,000	5,000	Budžet Kosova	MIPT	Savet za turizam Kosova, funkcionalizovan, najmanje 2 sastanka godišnje, održani	Nesprovedena	AO o sastavu, dužnostima i odgovornostima Saveta za turizam je finalizovano, ali još uvek nije usvojeno. Iz tog razloga nije funkcionalizovan Savet za turizam Kosova.
1.3.3	Organizacija B2B sastanaka između domaćih i međunarodnih tur-operatera koji pružaju balkanske ture	25,000	25,000	25,000	Budžet Kosova	MIPT/KIESA	Jedan B2B godišnje, realizovan	Sprovedena	Podržani su turistički operateri (Balkan Destination, Super Explorers i Outdoor Kosovo) za učešće na forumu B2B "New Deal Europe" održanog u Londonu tokom aprila 2024. godine (uz podršku PPSE-Swisscontact UTK). Takođe, uz podršku KIESA održani su B2B sastanci u okviru međunarodnih sajмова.
1.3.4	Organizovanje okruglih stolova za podizanje svesti o prednostima saradnje između smeštajnih objekata i tur-operatera	2,000	2,000	2,000	Budžet Kosova	MIPT	Po jedan okrugli sto godišnje	Sprovedena	Odeljenje za turizam je organizovalo dva okrugla stola sa akterima i sketora smeštaja i tur-operaterima za ovu aktivnost.

Strateški cilj II: Stvaranje i unapređenje kvalitetne i održive infrastrukture za razvoj turizma

	Pokazatelj 1: Fizička infrastruktura poboljšana u najmanje šest planinskih turističkih destinacija	0	3	6	
--	--	---	---	---	--

Specifični cilj 1: Revitalizacija postojećih turističkih centara

	Pokazatelj 1: Unapređeni turistički centri	0	Najmanje 1 turistički centar revitalizovan	Najmanje 3 turistička centra revitalizovana					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.1.1	Izrada najmanje tri studija izvodljivosti	-	100,000	50,000	Donatori	MIPT	Studija izvodljivosti, završena		

Specifični cilj 2: Privlačenje investitora za otvaranje novih (skijaških) centara zimskog turizma

	Pokazatelj 1: Broj aktivnosti za promovisa	0	2	6	
--	---	----------	----------	----------	--

	nje privlačenj a investitora								
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranj a	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.2. 1	Organizaci ja foruma na Kosovu i drugim potencijaln im zemljama za privlačenje investitora	30,000	30,000	30,000	Budžet Kosova	MIPT/KIES A	Održani forumi	Nesprove dena	Nije bilo napretka u ovoj aktivnosti
Specifični cilj 3: Povećanje smeštajnih kapaciteta i unapređenje njihove infrastrukture									
	Pokazatelj 1: Broj smeštajnih jedinica	500	600	800					
	Pokazatelj 2: Broj kreveta za smeštaj	11.000	+ 10 %	+ 50 %					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranj a	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka

II.3.1	Identifikacija planinskih smeštajnih struktura koje imaju potencijal da se pretvore u prenoćišta.	3,000 €	3,000 €	3,000 €	Budžet Kosova	Opštine	Identifikacija planinskih smeštajnih struktura za koje je moguće da se pretvore u prenoćišta.	Delimično sprovedena	Opština Peć – Tokom 2024. godine su identifikovane različite strukture sa potencijalom za prenoćišta; Opština Priština - subvencionisala je kompleks Etnofest u selu Kukavica; Opština Kačanik - identifikovala je planinske smeštajne strukture koje imaju potencijal da se pretvore u prenoćišta.
II.3.4	Identifikacija tradicionalnih kuća i kula koje služe kao smeštajne strukture.	5,000	5,000	5,000	Budžet Kosova	MKOS, Asociacijama opština	Tradicionalne kuće, identifikovane.	Sprovedena	U Janjevu je identifikovano 13 kuća i 1 u Velikoj Hoči, u drugim opštinama nema identifikovanih kuća.
II.3.5	Infrastruktura podrška za prenamenu tradicionalnih kuća i kula u smeštajne strukture.	200,000	200,000	200,000	Budžet Kosova i donatori	MKOS, MIPT	Najmanje 6 tradicionalnih kuća adaptirane u B&B	Sprovedena	U Janjevu je restaurirano od strane MKOS-a i sredstvima EU-a, 9 kuća i jedna u Velikoj Hoči, koje su prilagođene za smeštaj. MKOS sa Kapitalnim investicijama svake godine restaurira tradicionalne kuće i kule.

II.3.6	Uspostavljanje saradnje sa relevantnim organima za uređenje fizičke infrastrukture (električna energija, vodovodna mreža itd.) u postojećim turističkim destinacijama i u drugima koje se identifikuju u međuvremenu.	1,400	500	500	Budžet Kosova	MIPT, MŽSPPI, Opštine, Udruženja	Sastanci sa relevantnim organima za uređenje fizičke infrastrukture, održani. Potrebe adresirane.	Delimično sprovedena	Opština Đakovica – Redovni sastanci sa različitim akterima, u vezi sa koordinacijom aktivnosti za sprovođenje specifičnih projekata u turizmu. Opština Priština – u okviru projekta Ulice model, uredila je infrastrukturu električne energije i vodosnabdevanje zamenjujući ih novom opremom. Opština Prizren – je investirala u infrastrukturu u selu Našec, Leskovac. Opština Uroševac – u saradnji sa MŽSPPI-om investirala je u uređenju putne infrastrukture u Jezercu, ostaje izazov slaba mreža električne energije. Opština Kačanik – investirala je u javnoj rasveti u Straži sa 10,041.40, dok je u vodovodnoj mrežu u Ivaje, koji se deli u tri faze: 140,387.14 rezervoar 245,784.49 cev 340,587.51 prostiranje.
II.3.7	Definisanje i studija zona sa prioritetom u razvoju turizma, uključujući Novo Brdo, planine Bajgorske Šalje i druge slične.	30,000	100,000	100,000	Budžet Kosova	MIPT, MŽSPPI, Opštine,	Najmanje četiri studija izvodljivosti za zone sa prioritetom u razvoju turizma.	Delimično sprovedena / U toku	Relevantno Administrativno uputstvo je finalizovano, još uvek nije stupilo na snagu.

II.3.8	Planiranje i sprovođenje programa subvencija za poboljšanje turističkih usluga duž Via Dinarica Kosovo	133,068	213,888	-	Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	30 kompanija i udruženja koja posluju u turističkim uslugama duž staze Via Dinarica Kosovo, subvencionisano	Sprovedena	To je fond NKEF= NaturKosovo Endowment. Aktivnost je nastavljena i 31 kandidata su uspela da finalizuju svoje aktivnosti.
Specifični cilj 4: Poboljšanje turističkog pristupa									
	Pokazatelj 1: Najmanje 200 km puta kompletno infrastrukturom	NA	100	200					
	Pokazatelj 2: najmanje 500 km staza za pešačenje, izgrađeno	NA	100	500					
	Pokazatelj 3: najmanje 700 km biciklističkih staza, izgrađeno	NA	300	700					

Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.4.1	Rehabilitacija puta Peć – Kućište	200,000	2,000,000	2,000,000	Budžet Kosova	MŽSPPI	Rehabilitacija postojećeg puta Peć – Kućište, završena	Nesprovedena	Što se tiče rehabilitacije Nacionalnog puta Peć-Kućište, prošle godine MŽSPPI je pokrenulo postupke nabavke za hitnu sanaciju klizišta na putu, početkom ove godine potpisan je ugovor sa ekonomskim operaterom, međutim uzimajući u obzir teren i vremenske uslove, ekonomski operater će početi radove na sanaciji klizišta. Uzimajući u obzir oštećenja na putu, prošle godine MŽSPPI je pokrenulo postupke nabavke za izradu glavnog projekta za rehabilitaciju puta Peć-Kućište za celu deonicu puta. Projekat je još uvek u postupku nabavke.
II.4.2	Poboljšanje i proširenje putne infrastrukture od Žura do skijaškog centra u Brodu.	1,591,836	1,000,000	1,000,000	Budžet Kosova	MŽSPPI	Put Žur – Brod, rehabilitovan, sprovođenje projekta je u toku	Sprovedena	Rehabilitovan je put Žur-Brod, projekat je završen 2024. godine, trenutno se završava projekat signalizacije u ovoj deonici
II.4.3	Rekonstrukcija puta Prizren-Prevalc	2,000,000	3,000,000	3,000,000	Budžet Kosova	MŽSPPI	Put Prizren – Prevalc, rekonstruisan, sprovođenje projekta je u toku	Sprovedena	Projekat rehabilitacije puta Prizren-Prevalc završen je 2024. godine

II.4.4	Izrada studija izvodljivosti za planinske turističke destinacije koje su pogodne za razvoj kablovskog transporta (žičarskog transporta)	30,000	100,000	100,000	Donatori	MIPT, MŽSPPI	Najmanje 4 destinacije, identifikovane	Nesprovedena	Tokom 2024. godine nije sprovedena nijedna aktivnost
II.4.6	Izgradnja Žičare u Prizrenu (pristup Kalaji u Prizrenu)	200,000	300,000	2,500,000	Budžet Kosova	MŽSPPI, MIPT, Opština Prizren	Žičara, izgrađena (u roku od 3 godine)	Delimično sprovedena	Uz podršku PPSE-a izrađena je studija izvodljivosti. Investicije se očekuju u sledećoj fazi.

II.4.7	Poboljšanje staza za pešačenje u turističkim zonama	20,000	100,000	100,000	Budžet Kosova	Opštine	Staze za pešačenje, izgrađene	Sprovedena	Opština Đakovica – poboljšane su staze za pešačenje u turističkoj zoni zaštićenog parka Škugza; Opština Peć – sprovedi smo održavanje staza Opština Priština – Nekoliko staza za pešačenje je uređeno u Parku Grmija i Taukbahče. Opština Uroševac – izgrađeno je 56 km staze za pešačenje u turističkim zonama: Jezerc, Plešina, Nerodimlje i Burnik. Opština Kačanik – realizovano je 90 % infrastrukture trotoara, u toku je izgradnja stepenica za penjanje kod „Guri i shpuar“. Opština Kamenica – Završene su tri staze za pešačenje. MŽSPPI – Tokom perioda 2023 -2025 sprovedene su ove aktivnosti u NP Šar planina: Uređenje tri staze za pešačenje u prirodi:• U zoni Ski centra Brezovica dužine 9 km prema posebnom projektu koji je finansiralo MŽSPPI,• Prevalc – izvor Bistrice vrh Bistra – Prevalc- 11 km; turistička zona Prevalc dužine 4 km donacija švedske ambasade. •postavljanje informativnih tabli ili znakova: Tabela za orijentaciju, znakovi za pešačenje u prirodi 15 komada, kartografske informativne table (mapa, koordinate, fotografije, staza itd.) 6 komada, tabele zabrane od drveta (sa opisom npr. strogo zabranjeno za moticokle itd.) otporni na vremenske uslove 15 komada, drvene klupe 12 komada, uređenje lokacije za požare, 3 staze sa po x 2 mesta,• Uređenje staza za pešačenje (erozija, ravnanje, proširenje, postavljanje
--------	---	--------	---------	---------	---------------	---------	-------------------------------	------------	---

									drveća, postavljanje pleve od drveta, mos od drveta itd.) prema terenu. Vršeno je obeležavanje spoljne granice Nacionalnog parka Šar planina;
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

II.4.8	Poboljšanje biciklističkih staza u gradskim i međugradskim zonama	60,000	200,000	200,000	Budžet Kosova	Opštine	Shtigjet e çiklizmit të zhvilluara	Sprovedena	Opština Đakovica – Rehabilitacijom nekoliko gradskih ulica, vršeno je poboljšanje biciklističkih staza dužine 6.5km. Opština Peć – Izgrađeno je oko 100 km staza. Opština Priština - U nekoliko ulica, sprovedeno je nekoliko projekata u gradskim ulicama. Opština Uroševac – Izgrađene su biciklističke staze u ovim zonama: Ul. Ahmet Kaqiku, Bajram i Gursel Sylejmani, Ibrahim Rugova, Brahim Ademaj. Opština Kačanik – Završeno je oko 1.4 km u turističkoj zoni Straža i 670 metara u gradskim zonama. Opština Kamenica – Od naselja Berivojce do grada izgrađena je biciklistička staza dužine 1.2 km i 500 metara u centru grada i kod „Lugu i Verdhe“ kao planinska površina, dužine 2 km.
--------	---	--------	---------	---------	---------------	---------	------------------------------------	------------	---

Specifični cilj 5: Izgradnja infrastrukture za zaštitu životne sredine

	Pokazatelj 1: Nivo zadovoljnosti posetilaca	NA	30% poboljšan	50% poboljšan					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.5.3	Dobrovoljna promocija sakupljanja otpada tokom	3,000	10,000	10,000	Budžet Kosova	MŽSPPI	Video spotovi za tri praznika životne sredine koji	Delimično sprovedena / u toku	Povodom Dana Zemlje, vode i životne sredine, organizovane su aktivnosti čišćenja raznih priobalnih površina i drugih javnih površina.

	praznika životne sredine radi podizanja svesti javnosti						pozivaju na dobrovoljno sakupljanje otpada		
II.5.4	Kategorizacija postojećih muzeja kroz izradu pravnog osnova	10,000	10,000	10,000	Budžet Kosova	MKOS, Opštine	Muzeji, kategorizovani	Nesprovedena	Nema napretka, jer nedostaje Zakon o muzejima.
II.5.6	Aktivnosti podizanja svesti za decu i mlade o biodiverzitetu i prirodnom nasleđu „Via Dinarica Kosovo“	2,500	2,500	-	Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	15 prezentacija u školama; oko 750 učesnika	Sprovedena	Sprovedena je u 3 škole uključene u projekat NaturKosovo. Sesije podizanja svesti u nekoliko škola i fokus je bio u Flori i Fauni Via Dinarica Kosova.
Specifični cilj 6: Identifikacija i razvoj staza za avanturistički turizam i alpsko skijanje									
	Pokazatelj 1: Izgradnja najmanje 5 staza i povezivanje sa najmanje 3 staza sa postojećim stazama	0	3	5					

	Pokazatelj 2: Obeležava nje najmanje 100 km staza za pešačenje	0	50	100					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranj a	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.6. 2	Izgradnja 100 km lokalnih turističkih staza u planini Rugova	20,000	50,000	50,000	Opština Peć	Opština Peć, Planinarske organizacije	Staze će biti na lokalnom i regionalno m nivou	Sprovede na	Izgrađeno je oko 100 km staza
II.6. 3	Izgradnja biciklističk e staze od Peći do turističke zone Radvca kod vodopada Drima“	150,000	150,000	-	Opština Peć	Opština Peć	Staza će omogućiti povezivanj e dve turističke zone Peća i Radavca	Sprovede na	U poslednjoj fazi
II.6. 4	Staza prirodnih lepota (Škugza, Vaska e Curilave, Piratske pećine)	90,000	-	-	Opština Đakovica	Opština Đakovica	Staza će omogućiti povezivanj e Zaštićenog parka Škugza i Piratske pećine	Sprovede na	Završena

II.6.5	Izgradnja brane u reci Drim „Kamping i lift“	420,000	-	-	Opština Đakovica	Opština Đakovica	Stvaranje rekreativnih površina (kamping, fudbalski, košarkaški, teniski tereni)	Sprovedena	Sve projektne aktivnosti kao što su: kamping, sportski tereni, staze za pešačenje i drugi rekreativne površine su završene, osim brane na reci Drim, zbog nedostatka dozvole Ministarstva.
II.6.7	Izgradnja 50 novih penjačkih ruta u Rugovskoj klisuri i njena promocija kao destinacije za penjanje po stenama	14,000	-	-	Opština Peć	Opština Peć, Planinarski savez	Ove staze će uticati na podizanje atrakcija avanturističkog turizma	Delimično sprovedena	Realizovane su 22 penjačke rute
II.6.8	Izgradnja mreže biciklističkih staza u regionu Dukadinske ravnice	25,000	50,000	50,000	Opština Peć, Italijanska ambasada, PPSE	Opštine	Razvoj regionalne turističke ponude u Dukadinskoj ravnici (Peć, Dečane, Junik, Klina, Istok, Đakovica)	Nesprovedena	Tokom 2024. godine nije sprovedena nijedna aktivnost

II.6.10	Poboljšanje prirodnih staza kosovske strane Via Dinaric, podrška i promocija integrisanih tematskih ruta koje unapređuju njene teritorijalne karakteristike.	71,900	4,500		Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	Sanacija i rekonstrukcija postojećih staza; raspoloživost nove kartografije; postavljanje tabela i postera: stvaranje 3 nova tematska itinerara u stanju da poboljšanje teritorijalnih karakteristika kosovske strane Via Dinarica	Sprovedena	Održavanje staze Via Dinarica Kosovo sprovedeno je u svim godinama projekta. Nastali troškovi pokrivali su zapošljavanje volontera, troškove logistike, troškove transporta i troškove nabavke i održavanja neophodne opreme. Via Dinarica Kosovo trenutno se proteže preko 140 km na zapadu zemlje.
Specifični cilj 7: Održivo upravljanje turističkim atrakcijama									
	Pokazatelj 1: Turistilke atrakcije prirodnog nasleđa kompletirane elementima turističkog proizvoda koji se	NA	Najmanje 10 atrakcija	Najmanje 30 atrakcija					

	nudi za prodaju								
	Pokazatelj 2: Broj turističkih atrakcija navedenih po opštinama	15	25	38					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.7.3	Restauracija „Ulice model u Prištini“	380,000	-	-	Budžet Kosova	Opština Priština	Ulica restaurirana sa lokalima	Sprovedena	U 2024. godini restauracija je završena sa uspehom.
II.7.4	Restauracija Sahat Kule u Prištini	70,000	-	-	Budžet Kosova, Donatori	Opština Priština, UNDP	Restauracija završena u Sahat Kuli	Sprovedena	U 2022. godini je završena restauracija, i pratimo objekat.
II.7.5	Revitalizacija Janjeva transformacijom u turistički centar	1,000,000.00	1,000,000.00	-	Budžet Kosova, Donatori	MKOS, EU	Intervencije u 8 kuća u Janjevu pružanjem turističkih usluga	Sprovedena	Tokom 2024. godine restaurirano je 9 kuća. Investicije za 2024. godinu od strane MKOS-a su iznosile =575,380.00 €
II.7.7	Lista turističkih atrakcija Kosova i ažuriranje podataka	2,000	2,000	2,000	Budžet Kosova	MIPT	Liste, objavljene i ažurirane na internet stranici MIPT-a	Sprovedena	Objavljene su liste turističkih atrakcija u nekoliko kosovskih opština.
Specifični cilj 8: Unapređenje bezbednosne infrastrukture u turističkim destinacijama									

	Pokazatelj 1: Smanjenje broja povreda	NA	Smanjeno 50%	Smanjeno 100%					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
II.8.1	Procena rizika u turističkim destinacijama u cilju preduzimanja preventivnih mera/smanjenja rizika, pripremljenosti/reagovanja.	2,000	13,000	13,000	Budžet Kosova	MIPT, Planinarski savez (licencirani vodiči)	Izveštaj sa nalazima i preporukama, završen. (Angažovanje stručnog tima)	Nesprovedena	U nedostatku kapaciteta, ova aktivnost još uvek nije mogla da se sprovedi.
II.8.5	Uspostavljanje bezbednog i pouzdanog sistema planinskog spasavanja.	98,000	83,000	-	Donatori	AICS/ITALIJANSKA AMBASADA	Raspoloživost opreme i vozila za planinsko spasavanje ; obuka osoblja vladinih i opštinskih organa odgovornih za dobrovoljne trupe	Sprovedena	Kroz projekat NaturKosovo, na Kosovu su osnovane 3 stanice planinskog spasavanja u Peći, Dečanima i Juniku. Stanica poseduje 3 kompleta opreme neophodne za operacije planinskog spasavanja. Kompleti su dostupni spasiocima obučanim u okviru projekta NaturKosovo (koji su dobili individualni materijal prošle 2024. godine).
II.8.7	Uredba o turističkoj opremi	5,000	-	-	Budžet Kosova	MIPT	Uredba, usvojena	Sprovedena	Administrativno uputstvo koje uređuje ovu oblast, izrađena i usvojena.

Strateški cilj III: Proširenje turističke ponude u skladu sa standardima održivosti i povećanje konkurentnosti									
	Pokazatelj 1: Povećanje broja organizatora putovanja sa ponudama za Kosovo (incoming tur-operateri)	28	40	60					
Specifični cilj 1: Promovisanje razvoja moercijalnih proizvoda prema svetskim trendovima									
	Pokazateklj 1: Broj novih turističkih proizvoda	NA	10	20					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
III.1.1	Podrška preduzećima za razvoj inovativnih turističkih proizvoda	500,000	500,000	500,000	Budžet Kosova, Donatori	MIPT	30 inovativnih proizvoda razvijeni i promovisani	Nesprovedena	
Specifični cilj 2: Unapređenje gastronomske ponude u područjima pogodnim za seoski turizam									

	Pokazatelj 1: Broj korisnika iz šema podrške	0	50	100					
	Pokazatelj 2: Broj promotivni h aktivnosti tradicional ne hrane	0	4	8					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranj a	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
III.2. 1	Promocija tradicional nih i zanatskih prehrambe nih proizvoda	50,000	50,000	50,000	Opštine	Opštine (Prizren)	Najmanje jedan sajam realizovan, godišnje.	Sprovede na	U opštini Prizren održana su dva sajma za promociju tradicionalne hrane
III.2. 2	Organizov anje seminara sa kuvarima/r estoranima za sticanje iskustva u komercijali zaciji tradicional nih recepata	10,000	20,000	20,000	Donatori	Donatori, Udruženja	Najmanje 3 seminara održana, godišnje.	Sprovede na	KTKK - održana su dva seminara i dva okrugla stola, kao i razne obuke vezane za iskustva u gastronomiji.

III.2.3	Organizovanje godišnjeg sajma tradicionalne hrane koji, između ostalog, pruža mogućnost i za zajedničku pripremu sa posetiocima	25,000	25,000	25,000	Opštine	Opštine (Prizren, Peć)	Najmanje jedan sajam održan u dve opštine	Sprovedena	Opština Peć je organizovala 2 sajma tokom 2024. godine. Opština Prizren je tokom maja održala sajam rukotvorina, na kojem su predstavljeni tradicionalni proizvodi i hrana.
III.2.5	Podrška poslovnim projektima u sektoru gastronomije, uslovljavanjem kupovine domaćih proizvoda.	300,000	500,000	500,000	Budžet Kosova	MIPT	Najmanje 13 preduzeća, podržano	Nesprovedena	Tokom 2024. godine nije sprovedena nijedna aktivnost.
III.2.6	Podrška preduzećima za razvoj seoskog turizma.	1,500,000	1,500,000	1,500,000	Budžet Kosova	MPŠRR	Najmanje 105 projekata, podržano.	Nesprovedena	Planirane investicije za Meru 7 - Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja, a posebno podmera 7.2 Razvoj seoskog turizma i agroturizma za 2024. i 2025. godinu, Ministarstvo je delegiralo na sprovođenje od strane GIZ-a u skladu sa Zakonom br. 08/L-252 o ratifikaciji sporazuma između MPŠRR-a i nemačkog GIZ-a, u toku je sprovođenje, ali procedure nisu završene, tako da zapravo još nisu sprovedene.

Specifični cilj 3: Razvoj i promocija mračnog turizma									
	Pokazatelj 1: Broj novih proizvoda mračnog turizma uključenih na tržištu	3	6	10					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori financiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
III.3.1	Organizovanje specifičnih obuka za turističke vodiče kako bi bili bolje informisani o konceptu mračnog turizma i načinu pristupa prema posetiocima	5,000	5,000	5,000	Donatori	MIPT, Udruženja	Obuke, održane.	Sprovedena	Obuka o Mračnom turizmu održana je od strane FEG-a za članove GKS-a u okviru projekta „RePAST“ koji finansira European Union's Horizon 2020. Broj učesnika ovog vebinara (obuke) bio je 30.
III.3.2	Identifikacija strateških atrakcija za uključivanje u itinerere	1,000	3,000	3,000	MIPT	MIPT, Udruženja	Lista sa atrakcijama mračnog turizma, izrađena	Nesprovedena	Tokom 2024. godine nije sprovedena nijedna aktivnost

	mračnog turizma								
Specifični cilj 4: Promocija noćnog života i uključivanje festivala u turističku ponudu									
	Pokazatelj 1: Broj eventa noćnog života i festivala uključenih u turističkoj ponudi	0	15	25					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
III.4.1	Pružanje finansijske pomoći malim festivalima za njihovu internacionalizaciju	50,000	60,000	70,000	Budžet Kosova	MKOS	Podrška međunarodnim kulturnim festivalima	Sprovedena	MKOS, svake godine, putem javnog poziva „Mobilnost“, subvencionise male festivale za učešće širom sveta. Iz budžeta za 2024. godinu, podržani projekti prema objavljenoj listi su ukupno 213 projekata: prva kategorija - 15 festivala (videti dole u tački 3.4.3), 198 kulturnih organizacija su korisnici druge i treće kategorije sa kulturno-umetničkim aktivnostima sprovedenim u zemlji i inostranstvu koje imaju za cilj promociju u inostranstvu.
III.4.2	Priprema kalendara za kulturne festivale i vršiti njegovo kontinuiran	10,000	12,000	12,000	Budžet Kosova	MKOS	Kulturni kalendar, objavljen	Nesprovedena	Imamo festivale koje podržava MKOS, koji se organizuju svake godine u određeno vreme, ali nemamo kalendar.

	o ažuriranje								
III.4.3	Sponzorisanje internacionalizovanih domaćih festivala radi obezbeđivanja održivosti	100,000	150,000	200,000	Budžet Kosova	MKOS	Podrška međunarodnim kulturnim festivalima	Delimično sprovedena	MKOS svake godine podržava festival „Ramë Lahaj i prijatelji“. Opština Priština je podržala festival Etno Fest. Petnaest (15) domaćih festivala koje je podržalo Odeljenje za kulturu za 2024. godinu sa ukupnim iznosom od 1.027.000,00 € (projekti prve kategorije koje tradicionalno finansira MKOS već su u trogodišnjem planu finansijske podrške 2024-2026), Etnofest i Dokufest (120.000,00 €).
Strateški cilj IV: Podizanje ljudskih kapaciteta za povećanje broja zaposlenih na tržištu rada i unapređenje usluga									
	Pokazatelj 1: Broj zaposlenih u sektoru turizma	21862	26234 (20%)	30,606 (40 %)					
Specifični cilj 2: Kreiranje programa stručnog usavršavanja posvećenih sektoru turizma									
	Pokazatelj 1: Obučeni ljudski resursi	N/A	1,000	3,000					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
IV.2.2	Održavanje sistematskih obuka u deficitarnim oblastima	30,000	100,000	100,000	Budžet Kosova	MIPT, MONTI	Obuka trenera	Sprovedena	MONTI obučava nastavnike i instruktore koji su uključeni u oblast turizma za profile koji se nude u školama. Obuke su periodične na početku svake godine ili na početku programa u školama. 6 ljudi iz Guideks-

	turizma (obuka trenera)								a je obučeno od strane FEGO-a za trenere u oblasti vodiča.
Strateški cilj V: Unapređenje regulatornog okvira i turističke politike									
	Pokazatelj 1: Nivo usklađivanj a regulatorno g okvira i politike sa Evropskom unijom	Delimično usklađen	U potpunosti usklađen						
Specifični cilj 1: Poboljšanje pravnog okvira i turističke politike sa fokusom na održivost									
	Pokazatelj 1: Broj usvojenih pravnih akata	1	10	5					
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranj a	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
V.1. 1	Izrada Administra tivnog uputstva o utvrđivanju postupaka i kriterijuma za turističke	1,000			Budžet Kosova	MIPT	Administra tivno uputstvo, usvojeno	Delimičn o sprovede na	AU je izrađeno i usvojeno ali je izmenjeno i dopunjeno.

	vodiče (Vodiče)								
V.1. 2	Izrada Administrativnog uputstva o turističkim agencijama	1,000			Budžet Kosova	MIPT	Administrativno uputstvo, usvojeno	Delimično sprovedena	AU je izrađeno i usvojeno ali se ne primenjuje
V.1. 3	Izrada Administrativnog uputstva o turističkom registru	1,000			Budžet Kosova	MIPT	Administrativno uputstvo, usvojeno	Sprovedena	AU je izrađeno i usvojeno
V.1. 4	Izrada Administrativnog uputstva o kriterijumima za utvrđivanje zone sa prioritetom za razvoj turizma.	1,000			Budžet Kosova	MIPT	Administrativno uputstvo, usvojeno	Delimično sprovedena	Izrađen je nacrt AU-a i prošao je procedure preliminarne i javne konsultacije i očekuje se potpisivanje.
V.1. 5	Stvaranje olakšica za dolazak ciljanih posetilaca na Kosovu, uključujući vizni režim	3,000	3,000	3,000	Budžet Kosova	MIPT, MIPD	Održani sastanci sa MIPD-om i preporuke date od MIPD-a	Sprovedena	Tokom 2024. godine postignut je sporazum o ukidanju viza za građane Bosne i Hercegovine.
V.1. 6	Pokretanje sporazuma o saradnji u oblast turizma	10,000	30,000	30,000	Budžet Kosova	MIPT, MIPD	Jedan sporazum, postignut	Nesprovedena	U 2024. godini nije pokrenut nijedan novi sporazum u oblast turizma

Specifični cilj 2: Stvaranje standardizovane infrastrukture za prikupljanje i prezentaciju podataka u oblast turizma

	Pokazatelj 1: Indikatori za statistike turizma, dodati i ažurirani	10%	30%	60%					
	Pokazatelj 2: Softver za registar turizma, izrađen	10%	100%						
Br.	Aktivnost	2024	2025	2026	Izvori finansiranja	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
V.2. 1	Definisanje indikatora turizma za usklađivanje sa Eurostatom i UNWTO	6,300	3,000	3,000	Budžet Kosova, Donatori (PPSE/Swisscontact)	ASK, MIPT	Indikatori, identifikovani	Sprovedena	ASK je planirala neophodne identifikatore za statistike turizma u skladu sa Metodologijom Eurostata,
V.2. 2	Kreiranje standardnog statističkog okvira za merenje uticaja turizma na ekonomiju	10,000	10,300		Budžet Kosova, Donatori (PPSE/Swisscontact)	ASK, MIPT	Koncept „Satellite accounts“, definisan	Nesprovedena	ASK je planirala da realizuje Tourism Satellite Accounts uz podršku projekata IPA 2026,

V.2. 3	Organizovanje studijskih poseta za osposobljavanje osoblja	4,300	20,000	20,000	Budžet Kosova, Donatori (PPSE/Swisscontact)	ASK, MIPT	Najmanje jedna poseta, realizovana	Sprovedena	Tokom 2024. godine realizovana je studijska poseta za statistike turizma, u Institutut za statistike u Češkoj, uz podršku Swiss Contacta,
-----------	--	-------	--------	--------	---	-----------	------------------------------------	------------	---